

Пахомова-Власова Наталія Георгіївна,

старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського», член Національної спілки художників України,

Аруцева Поліна Володимирівна,

здобувач вищої освіти ОС «магістр» Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Міфопоетика натюрморту: від античності до сьогодення

Ключові слова: натюрморт, античність, сучасне мистецтво, міфопоетика.

За влучним визначенням В.Г. Власова, натюрморт – це жанр образотворчого мистецтва, найчастіше живопису, в якому зображуються предмети неживої природи, які з'єднані художником в окрему групу і являють собою цілісну композицію або включені в композицію картини іншого жанру. Як самостійний жанр західноєвропейського живопису натюрморт виник на рубежі XVI-XVII ст. Першою умовою появи жанру натюрморту було позбавлення мистецтва від опіки церкви. Мистецтво змогло відкрити джерело прекрасного у «земній дійсності». У цьому новому реалістичному мистецтві об'єктами живопису стали людина з його справами, почуттями та думками, навколишня природа і світ речей.

Мистецтво речі здавна, ще задовго до перетворення в самостійну область художньої творчості, було невід'ємною частиною будь-якого значного твору. З часів античності живописці зображували предмети побуту, квіти, фрукти, їжу та інші неживі предмети. Роль натюрморту в картині ніколи не вичерпувалася простою інформацією, випадковим додаванням до основного матеріалу. В залежності від історичних умов і суспільних запитів предмети брали участь у створенні образу, доповнюючи символічним змістом.

Вже з найперших кроків грецького мистецтва, на коринфських вазах, натюрморт з'являється майже в готовому вигляді. Грецький художник проявляє вміння конструювати предмети у зображенні і їх розставляти. Так, один з найпоширеніших типів грецького натюрморту – військовий – ми зустрічаємо на самій зорі античного мистецтва. Прикладом може служити малюнок коринфського посуду з берлінського музею із зображенням повного озброєння. Сама спроба зобразити предмети без фігур є, ймовірно, першою в давньогрецькому мистецтві. Несподівану сміливість подібного мотиву можна пояснити так: навіть без наявності людини, предмети відображають образ воїна.

Мотиви і образи античної культури виявляються актуальними в мистецтві Нового часу. У натюрмортах і композиціях XVII століття вони стають атрибутами мистецтва, темою дослідників і мандрівників.

У мистецтві XX століття видатним експериментатором був Пабло Пікассо. В 1920-х роках Пікассо продовжував працювати в манері кубізму. В натюрмортах того часу він використовує античні статуї, які здаються героями класичних драм в сучасних модернізованих театральних постановках: «Натюрморт з античною головою», «Майстерня з гіпсовою головою», «Натюрморт з античною головою і палітрою».

Цікаві варіації натюрмортів і композицій з елементами античного мистецтва створює сучасний одеський художник Олексій Малік. Завдяки своєрідному діалогу предметів, що мають коріння у культурі античності, речам XXI століття і простору сьогодення митець створює індивідуальний постмодерний авторський міф, який кожен глядач може інтерпретувати з позиції власного досвіду, долучаючись до стародавніх культур і мистецтва різних стилів, подорожуючи у просторі і часі.